

Проблеми визначення фінансового ризику у роздрібній торгівлі

Шталь Т.В., Гріщенко А.О., Харківський державний університет харчування і торгівлі

Трансформаційні процеси в Україні почалися в умовах розвалу державності, політичної й економічної нестабільності, невідповідності старих законів і слабкої пропрацьованості нової юридичної бази. В період радикальних інституціональних змін української економіки на розвиток підприємств, в т.ч. і підприємств торгівлі, мав місце вплив зовнішніх і внутрішніх соціально-економічних факторів, що створювали умови невизначеності і ризику, в той же час свідоме управління ризиками ще не стало стандартною управлінською діяльністю.

Зважаючи на специфіку економічного розвитку України на поточний час, за наявності економічної кризи і дефіциту фінансових ресурсів, проблема оцінки фінансових ризиків та шляхів їх подолання підприємствами роздрібною торгівлі набуває особливої актуальності і потребує розвитку теоретико-методологічних положень і розробки практичного інструментарію цього процесу.

Теоретичні та методичні питання щодо управління підприємством з урахуванням ризику опрацьовані як зарубіжними економістами: Дж. М. Кейнсом, Г. Марковіцем, Ю. Бріхемом, В. Шарпом, І. Балабановим та ін., так і вітчизняними науковцями (В. Вітлінським, І. Бланком, О. Ястремським та ін.) У своїх працях названі автори досліджують окремі аспекти суті економічних ризиків (в т.ч. і фінансових), їх аналізу, ідентифікації та управління.

Проблеми, які пов'язані з дослідженням причин виникнення й зменшення загрози ризику, не можна вважати повністю вирішеними або хоча б достатньо вивченими, бо існують певні термінологічні розбіжності в трактуванні сутності ризику, недостатньо обґрунтовані методичні підходи до класифікації ризику, мало досліджені методичні підходи щодо визначення можливих втрат підприємства від впливу на його діяльність ризику, існують значні недоліки у кількісній оцінці фінансового ризику, недостатньо висвітлені практичні аспекти управління фінансовим ризиком із врахуванням галузевої специфіки.

Стосовно роздрібною торгівлі, якій присутній ряд специфічних особливостей, що підвищують фінансовий ризик, теоретичні й практичні дослідження зазначених проблем знаходяться на початковій стадії.

Особливості ризику у сфері товарного обігу безпосередньо пов'язані з наявністю невизначеності, яка є неоднорідною за формою прояву та змістом, що ускладнює дослідження ризиків торговельної сфери загалом. Невизначеність позначається на фінансовому стані і фінансових результатах підприємств, на динаміці й структурі грошових потоків. Нагальною потребою стає проблема визначення впливу фінансових ризиків (інфляційних, валютних, ліквідності) на діяльність торговельних підприємств, залежних від таких факторів як ціни товарів, обмінні курси й процентні ставки.

Виняткової уваги заслуговують фінансові ризики роздрібних торговельних підприємств різного масштабу і напрямків, які мають значну питому вагу серед суб'єктів ринку і самостійно орієнтуються на його кон'юнктуру та платоспроможний попит і успіх яких залежить від правильності їх дій у доволі складних обставинах, точності передбачення та врахування появи негативних факторів, що можуть привести до збитків та банкрутства. Керування фінансовими ризиками не є гарантією успішної торгівлі, але становить істотну її частину. При цьому завдання підприємств полягає не в уникненні ризику взагалі, а в передбаченні, оцінці і зведенні його негативних наслідків до мінімального рівня.

Таким чином, можна зробити висновок щодо актуальності наукових досліджень щодо ідентифікації та оцінки ризиків та шляхів їх подолання в роздрібній торгівлі, враховуючи економічну ситуацію, яка натеper склалася в Україні.